

СИСТЕМАТИКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЛОГІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

*Сумець О.М., к.т.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин логістична діяльність (ЛД) суб'єктів господарювання багато в чому залежить від факторів розвитку відповідної галузі. А тому за умови рішення завдання організації і здійснення ЛД вельми важливим питанням є визначення та аналіз вище означених факторів.

Дослідження будь-яких факторів впливу на той чи інший об'єкт розпочинається із виконання систематизації останніх. Якщо розглядати систематику факторів розвитку ОЖГ в аспекті подальшого визначення їх впливу на організацію та здійснення ЛД відповідних підприємств, то доцільним буде вказані фактори класифікувати за критерієм «характер дії», який дозволяє виконати коректну диференціацію факторів і у подальшому оцінити їх кількісно і якісно. Це сприятиме більш коректному встановленню пріоритету дії визначених факторів на зміст, організацію і спрямованість ЛД підприємств означеної галузі.

Відповідно до вказаного критерію всю множину факторів розвитку галузі пропонується диференціювати на шість груп: I – інституційні фактори, II – фінансово-економічні фактори, III – фактори організаційного характеру, IV – фактори управлінського характеру, V – техніко-технологічні фактори, VI – фактори соціального характеру.

Перша група об'єднує у собі такі фактори: зростаюча необхідність забезпечення продовольчої й енергетичної безпеки держави, регіонів; інтенсивний розвиток організованого ринку рослинних олій; зменшення обсягів експорту соняшникового насіння, що вимагає переробки його на вітчизняних підприємствах; підтримка розвитку оптових ринків із боку держави і створення належних умов для ефективної торгівлі; зростаюча інтегрованість ОЖГ в інші галузі економіки; стимулювання і підвищення рівня використання наявного потенціалу галузі рослинництва в регіонах країни.

Друга група має наступний склад факторів: прибутковість галузі й високий рівень рентабельності вирощування олійних культур і продукції, що з них виробляється.

Третя група факторів включає в себе: розширення світової географії збуту і організацію розгалуженої мережі поставки олійної продукції.

Четверта група характеризується набором таких факторів: упровадження нових форм управління в систему загального менеджменту галузі; підвищення рівня фахової кваліфікації робітників і управлінців; запровадження і реалізація логістичного підходу до управління товаропотоками.

У п'яту групу входять наступні фактори: збільшення частки використання олій рослинного походження для технічних потреб народного господарства; утворення умов для досягнення економічності й безперервності етапів виробництва олійного насіння, їх заготівлі, зберігання і переробки; сприятливі кліматичні умови для вирощування олійних культур; високий рівень концентрації і спеціалізації виробництва продукції з олійних культур; розвиток сучасних інформаційних технологій управління виробництвом, складським господарством, електронного обміну інформацією тощо; комплексне використання сировини при виробництві основного продукту; підвищення технологічного рівня виробництва продукції із олійних культур; збільшення обсягів виробництва продукції, розширення її асортименту; значний потенціал галузі щодо подальшого розвитку і нарощування темпів і обсягів виробництва олійної продукції.

Заключну – шосту групу – формують такі фактори: збільшення населення планети; необхідність задоволення зростаючих внутрішніх потреб населення в продуктах харчування; значна переорієнтація у структурі харчування населення економічно-розвинених країн; необхідність і наявна можливість задоволення зростаючого попиту в олійній продукції зовнішнього ринку.

Для оцінювання встановлених факторів, що чинять найбільший вплив на форму організації і процес здійснення ЛД на підприємствах галузі, було проведено анкетне опитування менеджерів середньої та вищої ланки управління. У якості базових підприємств для проведення анкетного опитування були прийняті великі олійно-екстракційні заводи, сільгоспідприємства, що мають цеха по переробці олійних культур та спеціалізовані малі підприємства Харківської, Донецької та Луганської областей. Відповіді на анкети були отримані від 17 підприємств галузі.

Чисельність групи менеджерів, що прийняли участь в аналітичному дослідженні за кожним гіпотетичним фактором, складала 58-61 осіб.

Системний аналіз виявлених найбільш впливових факторів на розвиток галузі надає підставу стверджувати, що вони є і певним каталізатором для організації та подальшого здійснення ЛД на підприємствах.

З метою виявлення рівня впливу визначених факторів розвитку галузі на організацію і здійснення ЛД на підприємствах була виконана оцінка останнього також за 10-ти бальною шкалою. При цьому було прийнято наступний поділ рівнів значимості: від 0 до 3 балів – фактори мають незначний вплив на ЛД підприємства, від 3 до 7 балів – помірний, від 7 до 10 балів – значний вплив.

Відповідно до прийнятого поділу рівнів значимості встановлено, що найбільш значний вплив на організацію і здійснення ЛД підприємств чинять наступні шість факторів розвитку галузі – це розширення світової географії збуту і організація мереж поставки олійної продукції на зовнішні ринки, упровадження нових форм управління в системі загального менеджменту галузі, запровадження і реалізація логістичного підходу до управління товаропотоками, розвиток сучасних інформаційних технологій управління виробництвом, складським господарством, електронного обміну інформацією тощо, зростаюча необхідність задоволення попиту в олійно-жировій продукції споживачів зовнішнього ринку.

Перелічені вище фактори впливу на ЛД вимагають від підприємств організації сучасних логістичних систем і відповідних їм систем логістичного менеджменту.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЙ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ И ЭФФЕКТИВНОСТИ В АГРАРНОЙ ЭКОНОМИКЕ

***Фалех Висам Рамадан, аспирант*,
Харьковский национальный технический университет
сельского хозяйства имени Петра Василенко***

Проблема поиска взаимосвязи между конкурентоспособностью продукции и экономической эффективностью деятельности ее производителей является одной из самых старых и наиболее разработанных в экономической науке. Впрочем, до сих пор

* Научный руководитель – Красноуфкинский А.А., д.э.н., доцент